

СИЛАБУС навчальної дисципліни «НАСІННИЦТВО МАЛОПОШИРЕНИХ КУЛЬТУР»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код і найменування спеціальності	Н1 Агрономія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Насінництво і насіннєзнавство
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, з яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника (-ів)	Шокало Наталія, кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, e-mail: nataliia.shokalo@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/shokalo-natalia-sergiivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Знання з дисциплін: «Біотехнології в насінництві і розсадництві»
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу. ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. <i>Спеціальні:</i> СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефаківцям. СК9. Здатність розробляти технології виробництва насіння і садивного матеріалу сільськогосподарських культур на основі аналізу ресурсів, правових аспектів та потреб галузі.
Програмні результати навчання/Результати навчання	РН15. Вміти використовувати сучасні технології виробництва насіння і садивного матеріалу та впроваджувати новітні елементи технологій, враховуючи ресурсний потенціал підприємств і регіонів. Вміти розробляти і коригувати технології виробництва на перспективу
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
Даний освітній компонент забезпечує набуття здобувачами вищої освіти як майбутніми фахівцями наступних соціальних навичок (soft skills): уміння працювати в команді; лідерські якості; креативність; організаторські здібності; комунікація; емоційний інтелект; робота з інформацією; системне мислення; мотивація.	

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сформувати у здобувачів теоретичні знання і професійні вміння застосовувати сучасні технології в процесі вирощування, збирання, очищення та зберігання високоякісного насіння малопоширених сільськогосподарських культур; дотримуватись у сфері професійної діяльності державної та міжнародної законодавчої та нормативно-правової бази виробництва насіння.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Еколого-біологічні особливості та господарська цінність малопоширених культур
Тема 2. Задачі та організація насінництва малопоширених культур
Тема 3. Пріоритетні напрями наукового забезпечення виробництва малопоширених культур
Тема 4. Особливості насінництва малопоширених злакових культур
Тема 5. Особливості насінництва малопоширених бобових культур
Тема 6. Особливості насінництва малопоширених ефіроолійних культур
Тема 7. Особливості насінництва малопоширених олійних культур
Тема 8. Вимоги державного стандарту України до сортових і посівних якостей насіння. Сортові документи на насіння

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

- словесні (лекція, розповідь, пояснення);
- наочні (ілюстрування, спостереження);
- практичні (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою);
- мультимедійні (використання мультимедійних презентацій);
- методи усного контролю (опитування, доповідь);
- методи письмового контролю (самостійна робота).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- щодо термінів виконання та перескладання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості.

- щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та семестрового контролю результатів навчання. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету; попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; скерування на додаткове навчання з питань академічної доброчесності.

- щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Для визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом або частиною компоненту, здобувач вищої освіти звертається із заявою до директора навчально-наукового інституту. Визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті за освітнім компонентом відбувається на платформах Prometheus, Coursera, AgriAcademy. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, здійснює Комісія шляхом проведення співбесіди або контрольного заходу. У разі наявності оцінки у документах, які підтверджують результати навчання, зі здобувачем вищої освіти проводять співбесіду, у разі відсутності оцінки – контрольний захід. Результати навчання, здобуті у неформальній / інформальній освіті, перезараховуються як оцінка семестрового контролю (залік) із освітнього компонента відповідно до шкали та критеріїв оцінювання, затверджених в Університеті. Здобувач вищої освіти звільняється від опанування перезарахованого освітнього компонента у наступному семестрі.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, яка протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Основи насіннєзнавства (теорія, методологія, практика): Монографія / В.Д. Паламарчук, В.А. Доронін, О.М. Колісник, О.О. Алексєєв. Вінниця: «Друк», 2022. 392 с.
2. Мазур О.В., Мазур О.В., Лозінський М.В. Селекція та насінництво польових культур: навчальний посібник. Вінниця, 2020. 348 с.
3. Мазур В.А., Гончарук І.В., Дідур І.М., Панцирева Г.В., Телекало Н.В., Купчук І.М. Інноваційні аспекти технологій вирощування, зберігання і переробки зернобобових культур: монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД. 2021.180 с.
4. Мазур В.А., Ткачук О.П., Дідур І.М., Панцирева Г.В. Особливості технології вирощування малопоширених зернобобових культур: монографія. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 172 с.
5. Мазур В.А., Панцирева Г.В. «Рід *Lupinus L.* в Україні: генофонд, інтродукція, напрями досліджень та перспективи використання». ВНАУ. 2020. С. 235.
6. Мигаль М.Д. та ін. Насінництво конопель : монографія. Глухів, 2019. 263 с.

Допоміжні

1. Глеваський В.І. Вихід каліброваного насіння. Насінництво. 2007. №12. С. 64–69.
2. Доронін В.А. Сучасні способи підготовки насіння. Агроном. 2004. №4. С. 11–16.
3. Доронін В.А. та ін. Доброякісність насіння. Насінництво. 2007. №5. С. 32–36.
4. Кирпа М.Я., Пашенко Н.О., Базілева Ю.С. Природа травмування насіння та методи його визначення. Селекція і насінництво: міжвід. темат. наук. зб. УААН, Ін-т рослинництва ім. В. Я. Юр'єва. Харків, 2009. Вип. 97. С. 196–201.
5. Еколого-біологічні особливості та господарська цінність малопоширених культурних та природних рослинних ресурсів : навч. посіб. / В. А. Бурлака, Д. А. Засекін, О. І. Скоромна [та ін.]; за ред. В. А. Бурлаки. 2-е вид. Житомир : ЖНАЕУ, 2011. 102 с.
6. Льон олійний, гірчиця. Стратегія виробництва олійної сировини в Україні (малопоширені культури): монографія / І. А. Шевченко, В.О. Лях, О.І. Поляков та ін. Інститут олійних культур НААН України. Запоріжжя: СТАТУС, 2017. 44 с.
7. Маласай В.М., Цибулькін П.Д. Рекомендації по зберіганню насіннєвого матеріалу. К.: Урожай, 2004. 184 с.
8. Насінництво і насіннєзнавство зернових культур. За ред. М.О. Кіндрука. К.: Аграрна наука, 2003. 438 с.
9. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин: підручник. К.: Вища освіта, 2006. 463 с.
10. Колючий В.Т. Селекція, насінництво і технології вирощування зернових колосових культур у Лісостепу України. За ред. В.Т. Колючого, В.А. Власенка, Г.Ю. Борсука. К.: Аграрна наука, 2007. 800 с.
12. Гаврилюк М.М. Насінництво і насіннєзнавство польових культур: підручник. Київ: Аграрна наука, 2007. 216 с.
13. Жатова Г.О. Загальне насіннєзнавство: посібник. Суми: Університетська книга, 2009. 273 с.
Chaika T., Korotkova I., Barabolia O., Shokalo N., Chetveryk O., Bilenko O., Krykunova V. Technological peculiarities of the mustang and Triticum dicoccum (Schrunk) Schuebl wheat cultivation according to organic farming standards. International Journal of Botany Studies. 2021, Page No. 205-210. www.botanyjournals.com

Інформаційні ресурси

Насіннєва асоціація України: <https://ukrseeds.org.ua>.

2. Закон України «Про насіння і садивний матеріал»: <https://zakon.rada.gov.ua>.

3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: <https://zakon.rada.gov.ua>

4. AgriAcademy: <https://agriacademy.org/courses-catalog> .

5. Coursera: <https://www.coursera.org> .

6. Prometheus: <https://prometheus.org.ua> .

7. Журнал «Селекція і насінництво» <http://journals.uran.ua/pbsd>

8. Журнал: «Агроперспектива» https://www.agroperspectiva.com/ru/agro_perspectiva/

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики, протокол від «01» вересня 2025 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форма контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			
	Опитування	Виконання віправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Разом
Тема 1. Еколого-біологічні особливості та господарська цінність малопоширених культур	2	5	3	10
Тема 2. Задачі та організація насінництва малопоширених культур	2	5	3	10
Тема 3. Пріоритетні напрями наукового забезпечення виробництва малопоширених культур	2	-	3	5
Тема 4. Особливості насінництва малопоширених злакових культур	2	5/5	3	15
Тема 5. Особливості насінництва малопоширених бобових культур	2	5/5	3	15
Тема 6. Особливості насінництва малопоширених ефіроолійних культур	2	5/5	3	15
Тема 7. Особливості насінництва малопоширених олійних культур	2	5/5	3	15
Тема 8. Вимоги державного стандарту України до сортових і посівних якостей насіння. Сортіві документи на насіння	2	5/5	3	15
Написання і захист контрольних робіт	-	-	-	-
Разом	16	60	24	100

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	надано повну змістовну відповідь за темою лекції; виявлено високий рівень знань щодо здійснення пошуку необхідної інформації з насінництва малопоширених культур в науково-технічній літературі та інтернет-ресурсах, уміння аналізувати та обробляти інформацію з проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур
1	надано коротку відповідь за темою лекції, виявлено середній рівень знань із застосування сучасних технологій виробництва насіння і садивного матеріалу, виявлено недостатній знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не виявлено базових знань з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконано завдання практичного заняття та надано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, виявлено високий рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
4	виконано завдання практичного заняття та надано неповну відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні виявлено знання щодо еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
3	виконано завдання практичного заняття та надано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, виявлено середній рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
2	виконано завдання практичного заняття та надано неповну відповідь на деякі контрольні запитання, виявлено недостатній рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, недостатнє уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, не має здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
1	не повністю виконано завдання практичного заняття, виявлено недостатній рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, відсутнє уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, не має здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
0	не виконано завдання практичного заняття, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	повністю виконано завдання самостійної роботи, виявлено високий рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
2	не повністю виконано завдання самостійної роботи, відмічено середній рівень знань еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, здатності вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур

	культур
1	частково виконано завдання самостійної роботи, на недостатньому рівні виявлено знання еколого-біологічних особливостей малопоширених культур, недостатнє уміння аналізувати та обробляти інформацію науково-технічних джерел щодо проблематики актуальних питань насінництва малопоширених культур, не володіє здатністю вдосконалювати елементи технологічних процесів виробництва насіння і садивного матеріалу малопоширених культур
0	не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни